

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

Unitat responsable:	250 - ETSECCPB - Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Barcelona		
Unitat que imparteix:	751 - DECA - Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental		
Curs:	2017		
Titulació:	MÀSTER UNIVERSITARI EN CIÈNCIA I TECNOLOGIA DE LA SOSTENIBILITAT (Pla 2013). (Unitat docent Obligatòria)		
Crèdits ECTS:	5	Idiomes docència:	Castellà

Professorat

Responsable:	MIRIAM VILLARES JUNYENT
Altres:	ELISABETH ROCA BOSCH

Competències de la titulació a les quals contribueix l'assignatura

Bàsiques:

- CB6. Poseir i comprendre coneixements que aporten una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
- CB7. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins del contextos més amplis (o multidisciplinars) relacionats amb la seva àrea d'estudi.

Específiques:

1. Dissenyar, desenvolupar, i aplicar de forma integrada i coordinada conceptes, teories i tècniques d'anàlisi de les ciències socials, econòmiques, de la terra, i de tècniques de gestió i d'investigació-acció i d'enfocaments basats en la ciència i les tecnologies de la sostenibilitat en els àmbits de Biodiversitat i els Recursos Naturals, l'Ambient Construït i els Serveis, i el Sistema Productiu i la Informació.
 3. Aplicar els coneixements sobre l'evolució de les societats, el seu impacte sobre el medi, la transició urbana i els principals trets definitoris de la societat actual, així com tècniques i lliçons sobre la gestió de conflictes sociomediambientals.
 2. Concretar, programar, desenvolupar i avaluar programes de desenvolupament sostenible i estratègies de sostenibilitat a partir de la identificació i potenciació de les capacitats dels participants, i considerant les organitzacions, estratègies, i polítiques locals, nacionals, europees i internacionals sobre aquest tema.
- CE11. Desenvolupar plantejaments avançats capaços d'analitzar i avaluar la sostenibilitat del mitjà construït, incloent l'edificació, les infraestructures, el transport, etc., de manera que es pugui minimitzar el seu impacte i decidir les alternatives més adequades d'acord amb els pilars de la sostenibilitat (els tres - econòmic, social i ambiental- o algun/alguns d'ells).

Genèriques:

- CG03. Ser capaç d'analitzar, avaluar i sintetitzar, de manera crítica, idees noves i complexes i de promoure, en contextos acadèmics i professionals, avanços científics, tecnològics, socials o culturals en la societat del coneixement.
- CG04. Descriure, resoldre, prevenir i / o pal·liar els problemes i disfuncions associats als processos de desenvolupament de sistemes socioeconòmic-ambientals amb enfocaments propis de la ciència i les tecnologies de la sostenibilitat.

Transversals:

- CT3. TREBALL EN EQUIP: Ser capaç de treballar com a membre d'un equip interdisciplinari, ja sigui com un membre més o duent a terme tasques de direcció, amb la finalitat de contribuir a desenvolupar projectes amb pragmatisme i sentit de la responsabilitat, tot assumint compromisos considerant els recursos disponibles.

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

Metodologies docents

Durant el desenvolupament de l'assignatura es faran servir les següents metodologies docents:

Classe magistral o conferència (EXP): exposició de coneixements per part del professorat mitjançant classes magistrals o bé per persones externes mitjançant conferències convidades.

Resolució de problemes i estudi de casos (RP): resolució col·lectiva d'exercicis, realització de debats i dinàmiques de grup, amb el professor o professora i altres estudiants a l'aula; presentació a l'aula d'una activitat realitzada de forma individual o en grups reduïts.

Treball teòric-pràctic dirigit (TD): realització a l'aula una activitat o exercici de caràcter teòric o pràctic, individualment o en grups reduïts, amb l'assessorament del professor o professora.

Projecte, activitat o treball d'abast reduït (PR): aprenentatge basat en la realització, individual o en grup, d'un treball de reduïda complexitat o extensió, aplicant coneixements i presentant resultats.

Activitats d'Avaluació (AV).

Activitats formatives.

Durant el desenvolupament de l'assignatura es faran servir les següents activitats formatives:

Presencials

Classes teòriques i conferències (CTC): conèixer, comprendre i sintetitzar els coneixements exposats pel professorat mitjançant classes magistrals o bé per conferenciants.

Classes pràctiques (CP): participar en la resolució col·lectiva d'exercicis, així com en debats i dinàmiques de grup, amb el professor o professora i altres estudiants a l'aula.

Tutories de treballs teòric pràctics (TD): realitzar a l'aula una activitat o exercici de caràcter teòric o pràctic, individualment o en grups reduïts, amb l'assessorament del professor o professora.

No presencials

Realització d'un projecte, activitat o treball d'abast reduït (PR): portar a terme, individualment o en grup, un treball de reduïda complexitat o extensió, aplicant coneixements i presentant resultats.

Estudi autònom (EA): estudiar o ampliar els continguts de la matèria de forma individual o en grup, comprenent, assimilant, analitzant i sintetitzant coneixements.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Objectiu Genèric: Facilitar eines i mètodes d'anàlisi social per avaluar els efectes que els plans i projectes provoquen al territori i en conseqüència sobre la societat, les seves activitats i formes de vida.

Resultats de l'aprenentatge

En finalitzar l'assignatura, el/l'estudiant:

Desenvolupa i aplica conceptes, teories i tècniques d'anàlisi de ciències socials i humanitats, i de tècniques d'investigació - acció amb originalitat, identificant i formulant hipòtesis o idees innovadores i sotmetent-les a prova d'objectivitat, coherència i viabilitat.

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

Coneix i comprèn les característiques de les ciències socials i les humanitats que faciliten i emmarquen la gestió de conflictes socioambientals, l'evolució de les societats i el seu impacte sobre el mitjà, així com sobre la transició urbana i els principals trets definitoris de la societat actual.

Realitza de forma eficient l'obtenció, tractament i anàlisi d'informació estadística i cartogràfica referida a fenòmens demogràfics i dinàmiques territorials.

Té capacitat per aplicar la prospectiva, la previsió i retrospecció en anàlisi d'escenaris

Hores totals de dedicació de l'estudiantat

Dedicació total: 125h	Hores grup gran:	30h	24.00%
	Hores grup mitjà:	0h	0.00%
	Hores grup petit:	0h	0.00%
	Hores activitats dirigides:	15h	12.00%
	Hores aprenentatge autònom:	80h	64.00%

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

Continguts

<p>1. Introducció. Evolució de la relació societat amb el seu entorn. Transició cap a una societat urbana i tecnològica. Impactes i crisi ambiental.</p>	<p>Dedicació: 4h Grup gran: 4h</p>
<p>Descripció: Història de l'ecologia humana. Impactes socioambientals i metabolisme social. Les arrels de la crisi ambiental global. Principals discursos i models per gestionar-los. La societat actual: globalització, polarització, sostenibilitat, societat de la informació, nova economia.</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 1: Lectures i comentaris d'articles sobre la societat actual.</p> <p>Objectius específics: Comprendre l'evolució històrica de les interaccions entre les societats i el seu entorn fins a l'actualitat, sobre la base dels canvis tecnològics i culturals que s'han anat produint.</p> <p>Analitzar les relacions entre el model econòmic de les societats modernes i les arrels de la deteriorament social i ambiental.</p>	
<p>2. Dinàmiques demogràfiques i ell seu anàlisi territorial.</p>	<p>Dedicació: 4h Grup gran: 4h</p>
<p>Descripció: Dinàmiques demogràfiques: evolució, projeccions, estructura i distribució territorial. Fenòmens migratoris, desigualtats socials i regionals.</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 2: Anàlisi demogràfic-</p> <p>Objectius específics: Conèixer les fonts de provisió de dades demogràfiques i socioeconòmics. Realitzar anàlisi estadística bàsica i aprofundir en la tècniques d'interpretació de dades quantitatives.</p>	

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

<p>3. Caracterització dels conflictes socio-territorials. Origen i temàtiques. Actors, acció col·lectiva, moviments reivindicatius. Discursos i arguments.</p>	<p>Dedicació: 10h Grup gran: 10h</p>
<p>Descripció: Principals característiques i el context en el qual es gesten i desenvolupen els conflictes socioterritorials actuals. Descripció i metodologies d'anàlisi dels actors implicats, els seus objectius, rols, posicionaments i les seves formes d'acció col·lectiva. Discursos, arguments i valors sobre: qualitat de vida, consciència ambiental, paisatge, justícia social, identitat local, pertinença i apropiació del lloc. Gestió dels conflictes: negociació, concertació i participació.</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 3: Anàlisi d'un conflicte socioterritorial.</p> <p>Objectius específics: Comprendre el context en el qual actualment sorgeixen els conflictes socioterritorials com a confrontació entre models de desenvolupament territorial, valors ambientals, distribució desigual dels impactes en la societat. Realitzar anàlisis institucionals en el marc dels conflictes territorials, reconèixer el paper i la força dels moviments reivindicatius.</p>	
<p>4. Percepció ambiental del risc, vulnerabilitat i incertesa.</p>	<p>Dedicació: 10h Grup gran: 10h</p>
<p>Descripció: Exposar els diferents elements que componen el risc ambiental. La vulnerabilitat social i la incertesa. Factors que intervien en la percepció social del risc. Estratègies d'adaptació front els riscos en el litoral.</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 3: Anàlisi d'un conflicte socioterritorial</p> <p>Objectius específics: Comprendre els processos que influeixen en la percepció del risc i els aspectes institucionals, socials i de planificació i gestió del risc que amplifiquen o redueixen el risc.</p>	

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

<p>5. La governança i la participació social en la intervenció pública.</p>	<p>Dedicació: 10h Grup gran: 10h</p>
<p>Descripció: La participació i la implicació de les comunitats locals en la planificació urbana i gestió dels seus espais. Antecedents de la participació ciutadana. De Rio 92 al reconeixement normatiu. El concepte de participació i criteris per a una participació de qualitat. Anàlisi institucional i models de governança en la intervenció urbana. Tècniques i experiències participatives. La diagnosi participativa: diàleg entre procés tècnic i el participatiu. Barreres i oportunitats de la participació.</p> <p>Activitats vinculades: Activitat 4: Avaluació d'una experiència participativa</p> <p>Objectius específics: Conèixer el context social i polític en el qual s'enquadra el discurs de la participació i els seus antecedents. Comprendre les diferents fases d'un procés participatiu i les principals tècniques utilitzades. Ser capaços de realitzar un mapa d'actors i la corresponent anàlisi del marc institucional. Facilitar criteris per comprendre i valorar de forma crítica les pràctiques participatives en la política pública.</p>	
<p>6. Recursos i instruments de les ciències socials. Mètodes quantiatius i qualitatius.</p>	<p>Dedicació: 4h Activitats dirigides: 4h</p>
<p>Descripció: Al llarg del curs es presenten eines metodològiques pròpies de les ciències socials (enquestes, entrevistes, tallers, observació participant) i la seva aplicació en l'anàlisi de conflictes territorials, processos d'intervenció urbana i territorial.</p> <p>Objectius específics: Conèixer el ventall d'eines de les ciències socials i el seu potencial d'aplicació per abordar problemes de sostenibilitat urbana i territorial.</p>	

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

Planificació d'activitats

A1. LA SOCIETAT ACTUAL	Dedicació: 4h Grup gran: 4h
<p>Descripció: Es demana de manera individual que es redacti un text d'aproximadament 800 paraules, en el qual es citin els articles que s'han proposat al tema 1. Posterior posada en comú i debat a l'aula.</p> <p>Material de suport: Articles relacionats i complementaris al tema 1.</p> <p>Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació: Text de ressenya crítica sobre articles. Entrega en format electrònic.</p> <p>Objectius específics: Conèixer i comprendre els principals valors i tendències que caracteritzen la societat actual. Discutir i posar en comú diferents enfocaments.</p>	
A2. ANÀLISI DEMOGRÀFIC	Dedicació: 4h Grup gran: 4h
<p>Descripció: Realització d'un treball bàsic d'anàlisi demogràfic.</p> <p>Material de suport: Base de dades de les diferents institucions estadístiques.</p> <p>Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació: Presentació en ppt.</p> <p>Objectius específics: Conèixer les institucions i fonts de provisió de dades i estadístiques demogràfiques. Saber utilitzar eines d'anàlisi quantitatiu.</p>	
A3. ANÀLISI D'UN CONFLICTE SOCIOTERRITORIAL	Dedicació: 10h Grup gran: 10h
<p>Descripció: Realització d'un anàlisi sobre un conflicte socioterritorial atenent a: origen i context, actors, discursos, arguments i efectes. Aportar valoració i propostes per minimitzar o gestionar el conflicte.</p> <p>Material de suport: Articles sobre casos d'estudi i premsa.</p> <p>Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació: Presentació ppt i discussió a l'aula.</p> <p>Objectius específics: Conèixer, comprendre i valorar casos d'estudi a l'actualitat. Aplicació de mètodes i eines d'anàlisi.</p>	
A4. AVALUACIÓ D'UNA EXPERÈNCIA PARTICIPATIVA	Dedicació: 10h Grup gran: 10h

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

Descripció:

Seleccionar casos d'estudi propers als estudiants. Anàlisi i valoració d'una experiència participativa en funció dels criteris presentats a classe (qui participa, en quina etapa de la decisió pública es projecta, desde on es promou, etc).

Material de suport:

Articles de premsa i documentació disponible online sobre el cas.

Descripció del lliurament esperat i vincles amb l'avaluació:

Assaig de 2-3 pàgines.

Objectius específics:

Aplicar els coneixements i la capacitat d'anàlisi dels processos de participació en un cas d'estudi.

Sistema de qualificació

AV2 Activitats entegables realitzades durant el curs (TR). 40%

AV3 Assistència i participació a classes i tallers (AP). 20%

AV4 Rendiment i qualitat de les activitats lliurades (TG). 20%

Normes de realització de les activitats

Totes les activitats són obligatòries i han de lliurar-se en el format i en la data assenyalada durant el curs.

480041 - CSCS - Fonaments de Ciències Socials i Aproximació als Conflictes Socioambientals

Bibliografia

Bàsica:

Arce Ruiz, R.M. La evaluación ambiental en la ingeniería civil. Madrid: Mundi Prensa, 2013. ISBN 9788484766445.

Font, J.; Blanco, I. Polis, la ciutat participativa: participar en els municipis: qui, com i per què? Experiències de participació ciutadana.. Barcelona: Diputació de Barcelona, Xarxa de Municipis, 2003.

García, E. Medio ambiente y sociedad: la civilización industrial y los límites del planeta. Madrid: Alianza, 2004. ISBN 8420641855.

Nel-lo, O. Aquí, no!: els conflictes territorials a Catalunya. Barcelona: Empúries, 2003. ISBN 8475963803.

Pardo, M. La evaluación del impacto ambiental y social para el siglo XXI: teorías, procesos, metodología. Madrid: Fundamentos, 2002. ISBN 8424509447.

Pol, E. Impacte social, comunicació ambiental i participació. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient, 2000.

Sempere, J.; Riechmann, J. Sociología y medio ambiente. Madrid: Síntesis, 2000. ISBN 8477387532.

Anuari territorial de Catalunya [en línia]. Barcelona: SCOT, Societat Catalana d'Ordenació del Territori, 2004-5-6-7-8-9-10-11 Y 12 [Consulta: 29/09/2014]. Disponible a: <<http://territori.scot.cat/cat/anuari.php>>.

Complementària:

Aledo, A.; Domínguez, J.A. Sociología ambiental. Granada: Grupo Editorial Universitario, 2001. ISBN 978-8484911098.

Baigorri, A. [et al.]. Transiciones ambientales y participación: estudios de sociología ambiental [en línia]. Salamanca: Amarú, 2012 [Consulta: 29/09/2014]. Disponible a: <<http://es.scribd.com/doc/118519108/Transiciones-Ambientales-Web-r2>>. ISBN 9788481963472.

Blanco, I.; Gomà, R. Gobiernos locales y redes participativas. Barcelona: Ariel, 2002. ISBN 9788434442528.

Borja, J.; Castells, M. Local y global: la gestión de las ciudades en la era de la información. 7a ed. Madrid: United Nations for Human Settlements (Habitat), Taurus, 2004. ISBN 8430605444.

Lemkow, L. Sociología ambiental: pensamiento socioambiental y ecología social del riesgo. Barcelona: Icaria, 2002. ISBN 847426569X.

Slovic, P. The perception of risk. London: Earthscan, 2000. ISBN 9781853835285.